

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
044/20	Formannskapet	PS	10.06.2020

Saksbehandlar	ArkivsakID
Viviann Kjøpstad	20/1323

Høyring om persontransportløyningar til innbyggjarar og næringsliv som vert råka av stengde fylkesvegar frå Vestland fylkeskommune

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Formannskapet vedtek at følgjande høyringsuttale:

Osterøy kommune ber om at fylkeskommunen lagar retningsliner i samsvar med alternativ 1 i samband med høyring om persontransportløyningar til innbyggjarar og næringsliv som vert råka av stengde fylkesvegar.

Alternativ 1.

Kortvarig stenging i inntil 3 dagar:

Fylkeskommunen vil ikkje sette inn alternative transportløyningar. Unntak: Dersom vegen vert stengt på dagtid og skuleborn ikkje kjem seg heim med ordinær skuleskyss, vert det sett inn alternativ transport for å få ungane heim dersom mogleg. Eventuell båt rute og/eller bussrute må tilpassast skuleslutt. Arbeidsreisande og andre må tilpasse seg avgangen på transporten. Dersom kommunane ønskjer transportordningar ut over dette, må dei ta ansvar for dette sjølv også økonomisk. Fylkeskommunen kan hjelpe til med å ordne med nødvending og materiell godkjent for persontransport.

Langvarig stenging i meir enn 3 dagar: Fylkeskommunen set inn alternativ transport frå dag 4.

Ruteopplegg og frekvens må avklarast med den kommunen det gjeld. Fylkeskommunen ordnar med materiell og tek kostnadane.

Osterøy kommune vurderer at ved alternativ 2 og 3 vil fylkeskommunen med desse retningslinene fråskrive seg ansvar for fylkesvegane og den framkoma vegane er meint å dekke. Fylkeskommunen har ansvar som vegmynde i tillegg til ansvar som vegeigar. På bakgrunn av dette vurderer Osterøy kommune det som ei naturleg forlenging av dette, å også ta ansvar for framkome på strekningane dei har ansvar for, også dersom det skulle skje uønska hendingar som fører til vegstengingar.

Formannskapet - 044/20

FS - behandling:

AVRØYSTING

Rådmannen sitt framlegg vart samrøystes vedteke

FS - vedtak:

Formannskapet vedtek at følgjande høyringsuttale:

"Osterøy kommune ber om at fylkeskommunen lagar retningsliner i samsvar med alternativ 1 i

samband med høyring om persontransportløyningar til innbyggjarar og næringsliv som vert råka av stengde fylkesvegar.

Alternativ 1.

Kortvarig stenging i inntil 3 dagar:

Fylkeskommunen vil ikkje sette inn alternative transportløyningar. Unntak: Dersom vegen vert stengt på dagtid og skuleborn ikkje kjem seg heim med ordinær skuleskyss, vert det sett inn alternativ transport for å få ungane heim dersom mogleg. Eventuell båtrute og/eller bussrute må tilpassast skuleslutt. Arbeidsreisande og andre må tilpasse seg avgangen på transporten. Dersom kommunane ønskjer transportordningar ut over dette, må dei ta ansvar for dette sjølv også økonomisk. Fylkeskommunen kan hjelpe til med å ordne med nødvending og materiell godkjent for persontransport.

Langvarig stenging i meir enn 3 dagar:

Fylkeskommunen set inn alternativ transport frå dag 4. Ruteopplegg og frekvens må avklarast med den kommunen det gjeld. Fylkeskommunen ordnar med materiell og tek kostnadane.

Osterøy kommune vurderer at ved alternativ 2 og 3 vil fylkeskommunen med desse retningslinene fråskrive seg ansvar for fylkesvegane og den framkoma vegane er meint å dekke. Fylkeskommunen har ansvar som vegmynde i tillegg til ansvar som vegeigar. På bakgrunn av dette vurderer Osterøy kommune det som ei naturleg forlenging av dette, å også ta ansvar for framkome på strekningane dei har ansvar for, også dersom det skulle skje uønska hendingar som fører til vegstengingar."

Saksopplysningar:

Saksopplysningar:

Vestland fylkeskommune viser til at Sogn og Fjordane fylkeskommune og Hordaland fylkeskommune har hatt ulik tilnærming til saker som gjeld vegstenging av fylkesvegar. Målettinga er å få på plass retningslinjer/prinsipp for etablering av alternative transportløyningar.

Saka skal avgjerast i formannskapet.

Bakgrunn

Tidlegare retningslinjer og praksis i Sogn og Fjordane og Hordaland I beredskapsplanen for samferdsleavdelinga i Sogn og Fjordane var det innarbeidd retningslinjer for etablering av eventuelle alternative transportløyningar ved uføresette hendingar. Etter desse retningslinene ville ikkje stenging av veg på inntil 3 dagar automatisk medføre ekstraordinær persontransport med mindre det var særlege grunnar for slik transport. Særlege grunnar kunne vere om vegen vart stengt på dagtid på grunn av skred eller anna årsak slik at elevar ikkje kom seg heim etter skuletid, eller om det var svært lang omkøyringsveg for trafikantane. Dersom det var ei langvarig stenging på meir enn 3 dagar, skulle det settast inn alternativ transport så snart som praktisk mogleg. Ved kortvarige stengingar av veg var det opp til kommunen sjølv å avgjere om det skulle settast i verk ekstraordinær persontransport eller ikkje. I slike tilfelle måtte kommunane både planlegge, bestille og planlegge denne transporten sjølv.

Hordaland fylkeskommune har ikkje hatt eit regelverk for korleis løysa situasjonar med stengde fylkesvegar på grunn av ras eller andre uføresette hendingar. Det er kommunane som har sett i verk båtskyss og fylkeskommunen v/Skyss har stilt sin kompetanse til rådvelde for å finna aktuelle fartøy og eventuelt tilpassa anna ruteproduksjon. Det er ikkje ytt tilskot til drifta. Ved planlagde lengre stengingar som t.d. ved utbygging av rv. 13 i Ullensvang vart det sett inn ekstra ferje mellom Utne og Kinsarvik som fylkeskommunen dekkar.

Kommunalt og fylkeskommunalt ansvaret for å etablere persontransportløyningar. Som eigar av fylkesvegnettet er fylkeskommunen ansvarleg for drift, vedlikehald og driftsberedskap på

fylkesvegnettet. Det betyr at fylkeskommunen har eit ansvar for at trafikantane kan ferdast trygt på vårt vegnett. Ved ei eventuell stenging av ein fylkesveg har fylkeskommunen ansvar for å opne opp att vegen, men først når det trygt både for anleggsarbeidarane og trafikantane. Fylkeskommunen har ikkje ei lovmessig plikt til å etablere alternative transportløyningar i tilfelle der ein veg er stengt på grunn av skred eller fare for skred.

Etter forskrift om sivil transportberedskap har fylkeskommunen ansvar for å sikre og legge til rette for ein nødvendig og regionalt tilpassa sivil transportberedskap i fylket. Fylkeskommunen skal samarbeide med fylkesmannen, politiet, transportnæringa og andre sivile og militære mynde for ein best mogleg koordinert sivil transportberedskap. Denne forskrifta er ikkje knytt til etablering av alternative transportløyningar i tilfelle med stengde vegar. Etter veglova §10 har fylkeskommunen eit sjølvstendig ansvar for samfunnsstryggleik og beredskap for fylkesveg. Etter same lov har fylkeskommunen ansvar for kostnader med planlegging, bygging, utbetring, vedlikehald og drift av fylkesvegane.

Veglova seier ikkje noko om eit eventuelt fylkeskommunalt ansvar for å etablere alternative transportløyningar når ein fylkesveg er stengt på grunn av ras eller av andre grunnar.

Kommunane har ein kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelseslova § 14. Kommunane skal kartlegge kva uønskte hendingar som kan inntreffe i ein kommune, vurdere kor sannsynleg det vil vere at ei hending oppstår og korleis den i så fall vil påverke kommunen. Kommunen skal også utarbeide ein beredskapsplan som viser kva tiltak kommunen er førebudd å handtere. Fylkeskommunen har ikkje det same beredskapsplikta som kommunane etter denne lova, men fylkeskommunen utarbeider beredskapsplan for å handtere hendingar innanfor sitt ansvarsområde. Ut i frå dette ligg det, etter lovverket, til kommunane å kartlegge uønskte hendingar, vurdere sannsynet for at ei hending kan oppstå og planlegge tiltak for å handtere hendinga

Fylkeskommunen som samfunnsaktør

Vestland fylkeskommune har eit samfunnsansvar som ein stor og viktig samfunnsaktør.

Fylkeskommunen har definert sitt samfunnsoppdrag til at vi set retning, engasjerer og samhandlar for å utvikle gode tenester og eit framtidsretta Vestland. Den er mogleg det kan hevdast at fylkeskommunen vil ha eit visst ansvar ved hendingar der bygder og lokalsamfunn vert isolerte som følgje av stengd veg ut i frå fylkeskommunen sitt samfunnsansvar og samfunnsoppdrag. Dette vil bli vurdert i saka.

Force majeure

Force majeure handlar om særlege omstende som ikkje er under menneskeleg kontroll og som det difor er klart at menneske ikkje kan avverje på førehand. Ulike situasjonar som ligg utanfor vår kontroll, kan oppstå på vegnettet. Fylkeskommunen som vegeigar har ingen rettsleg plikt til å yte alternativ transport ved vegbrot. Fylkeskommunen har derimot ei lovfastsett plikt til å yte transport til særskilte grupper (skuleskyss). Så lenge forhold som gjer det umogleg, eller er så ressurskrevjande at det ikkje er rimeleg å forvente at fylket skal overvinne hindringa for å gjennomføre skyss, gjeld ikkje skyssplikta. Dette vil vere ein situasjon med force majeure. Naturhendingar som flaum og skred eller andre hendingar som medfører stengde vegar er døme på dette. Kva som er «rimeleg» her, vil vere ei vurdering basert på skjøn ut i frå kostnad, tal elevar, tidsrom for stenginga m.m.

Løysingar for alternative transportløyningar i Vestland

Vestland fylkeskommune vurderer følgjande alternativ for etablering av alternative transportløyningar når ein fylkesveg er stengt på grunn av uføresette hendingar:

Alternativ 1:

Kortvarig stenging i inntil 3 dagar:

Fylkeskommunen vil ikkje sette inn alternative transportløyisingar. Unntak: Dersom vegen vert stengt på dagtid og skuleborn ikkje kjem seg heim med ordinær skuleskyss, vert det sett inn alternativ transport for å få ungane heim dersom mogleg. Eventuell båtrute og/eller bussrute må tilpassast skuleslutt. Arbeidsreisande og andre må tilpasse seg avgangen på transporten. Dersom kommunane ønskjer transportordningar ut over dette, må dei ta ansvar for dette sjølv også økonomisk. Fylkeskommunen kan hjelpe til med å ordne med nødvending og materiell godkjent for persontransport.

Langvarig stenging i meir enn 3 dagar:

Fylkeskommunen set inn alternativ transport frå dag 4. Ruteopplegg og frekvens må avklarast med den kommunen det gjeld. Fylkeskommunen ordnar med materiell og tek kostnadane.

Alternativ 2 :

Fylkeskommunen set inn alternativ persontransport (skuleskyss) med båt så snart det er praktisk mogleg. Av tidlegare erfaringar er vil ta ei tid (2-3 dagar) for få på plass tilgjengeleg materiell og planlegge ruteopplegg. Transporttilbodet vil kunn gjelde før og etter skulestart. Om mogleg vil utrykkingskøytøy kunne passere. Fylkeskommunen vil gå i dialog med kommunen og transportørar om eit opplegg for alternative transportløyisingar før det vert sett i verk.

Alternativ 3:

Fylkeskommunen set ikkje opp alternativ transport dersom ein fylkesveg vert stengt på grunn av uføresette hendingar. Det er opp til kommunane å etablere alternative transportløyisingar, skaffe nødvendig materiell godkjent for persontransport, sette opp rutetabell og ta kostnadane med det ekstraordinære tilbodet

Vestland fylkeskommune syner til alternative løyisingar for persontransport og ber om merknader/ innspel til dei ulike alternativa.

Dersom kommunane eller fylkesmannen i Vestland har framlegg til andre alternative løyisingar, ber vi også om at dette kjem fram i høyringssvare

Vurdering

Rådmannen vurderer det som positivt at det kjem ei klargjering av retningslinjer som gjeld når fylkesvegar er stengde.

Rådmannen ser at fylkeskommunen viser til Lov om kommunal beredskap, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret og kommunane sitt ansvar for innbyggjarane i høve til denne. Rådmannen kan ikkje sjå at denne lova eller prinsipp for beredskapsarbeidet er til hinder for at fylkeskommunen tek ansvar for alternative vegløyisingar når vegar under deira ansvarsområde er stengde. Gjennom samvirke-prinsippet vil kommunen i tilfelle ta ansvar for å koordinere naudsynte aktivitetar ved ei krise.

Når det gjeld force majeure så vurderer rådmannen at dette er sjølvstakt når det gjeld særlege omstende som er utanfor menneskeleg kontroll. Mange av uønska naturhendingar, og til dels ulukker, på fylkesvegar skjer i område der det er kjend risiko. Rådmannen vurderer at det er uheldig om vegeigar viser til force majeure dersom det skjer hendingar der det er kjend risiko på førehand. Rådmannen vil difor vere kritisk til det om fylkeskommunen viser til force majeure på strekningar der det er kjend risiko men vegeigar ikkje har sett i verk naudsynte sikringstiltak.

Når det gjeld fylkeskommunen sitt samfunnsansvar skildrar fylkeskommunen seg som ein stor og viktig samfunnsaktør. I dette perspektivet bør fylkeskommunen også ta ansvar for at det blir sikra framkome, med alternative løyisingar, innanfor eige ansvarsområde. At fylkeskommunen avgrensar sitt eige ansvarområde til det at det er forsvarleg å ferdast på vegane og opne stengde vegar kan ikkje rådmannen sjå er til hinder for at fylkeskommunen også tek ansvar for å sikre framkome når

vegar er stengde. Rådmannen vurderer at dette særleg bør gjelde vegstengingar over 3 dagar. Det å ha ansvar for vegen vil då kunne inneber at det er økonomisk lønsamt for fylkeskommunen å førebyggje heller enn å reparere, då fylkeskommunen vil måtte dekkje kostnader både til reparasjon og alternativ framkome i etterkant av ei uønska hending. Dette vil vere viktig både i høve samfunnsnyttan og vere viktig i eit beredskapsperspektiv.

Det at opplæringslova ikkje seier noko om fylkeskommunen sitt ansvar når skuleskyssen vert stogga på grunn av at vegen er stengt vil ikkje ha innverknad på faktum i saka dersom fylkeskommunen tek ansvar for alternativ framkome ved vegstengingar. Alternativt bør det arbeidast for å heimle dette ansvaret i opplæringslova.

Konklusjon

Rådmannen vurderer at ved alternativ 2 og 3 vil fylkeskommunen med desse retningslinene fråskrive seg ansvar for fylkesvegane og den framkoma vegane er meint å dekke. Fylkeskommunen har overteke ansvar som vegmynde i tillegg til ansvaret som vegeigar. På bakgrunn av dette vurderer rådmannen det som ei naturleg forlenging av dette å også ta ansvar for framkome på strekningane dei har ansvar for, også dersom det skulle skje uønska hendingar som fører til vegstengingar.

På bakgrunn av saksutgreinga rår rådmannen til at formannskapet til å vedta høyringsframlegg med denne saksutgreinga med alternativ 1 og kort grunngjeving.